

Normalització de noms

1. Podem posar el nom en valencià arreu de l'estat espanyol.

Fins al 1977, a l'estat espanyol estava prohibit inscriure en el registre Civil cap persona que no tingués el nom en castellà. Amb la publicació de la Llei 17/1977, de 4 de gener, es va admetre la inscripció dels noms en qualsevol de les llengües de l'estat. Una modificació posterior, la llei 20/1994, de 6 de juliol, ha establert que es pot posar qualsevol nom en qualsevol llengua del món, tret dels casos de noms "que objectivament perjudiquen la persona, com també els diminutius o variants familiars que no hagen assolit substantivitat, els que facen confusa la identificació i els que induïsquen en conjunt a error pel que fa al sexe". És a dir, en l'actualitat és perfectament possible atorgar el nom en valencià, o en qualsevol llengua, a un nadó. Aquest dret no es limita a les comunitats autònomes que tenen el valencià com a llengua oficial, sinó que s'estén a tot l'estat.

2. Com valencianitzar-se el nom

El que hem exposat fins ací es refereix als nounats a qui cal posar nou, perquè encara no en tenen. Però què ocorre amb les persones que ja estan inscrites i desitgen adaptar-se el nom al valencià?

La nova modificació de l'art. 54 de la Llei del Registre Civil, feta darrerament per la Llei 40/1999, de 5 de novembre, estableix que:

A petició de l'interessat o del seu representant legal, l'encarregat del Registre li ha de substituir el nom propi pel seu equivalent onomàstic en qualsevol de les llengües espanyoles.

El Reial Decret 193/2000 d'11 de febrer, que modifica alguns articles del Reglament del Registre civil afirma que:

Article 192: La substitució del nom propi pel seu equivalent onomàstic en qualsevol de les llengües espanyoles requerirà, si no fos notori, que s'acredite pels mitjans oportuns esta equivalència [...]

En principi no hi ha d'haver cap problema, però si n'hi ha en algun nom estrany o algun registrador posa impediments, es pot demanar un informe a la Secció d'Onomàstica de la Direcció General de Política Lingüística de la Generalitat.

3. Normalització dels cognoms amb les grafies dialectals o/i castellanitzades

Juntament amb el nom, també podem anostrar-nos els cognoms de diverses maneres: regularitzar-nos la forma, si no respon a la norma ortogràfica valenciana; lligant els dos cognoms mitjançant una i copulativa o traduir-los, si provenen d'altres llengües. De tot això, en parlem a continuació.

Hem de vencer el prejudici segons el qual la forma actual dels cognoms és sagrada i inalterable, perquè esta convicció no té cap fonament històric, jurídic ni social. Molts dels nostres cognoms han estat deformats per interferències d'altres llengües (castellà, francès, italià), per grafies dialectals o, sovint, per les dues coses alhora. Això fa que induïsquen pronunciacions errònies o que desfiguren als nostres ulls el seu significat originari i, fins i tot, la seua condició de llinatges valencians. Per exemple: qui reconeix (i, doncs, pronúncia com cal) en les formes Puchades o Puchadas, castellanitzades, el valencià Pujades? Quina pronúncia imposen als parlants valencians grafies com Carreras o Farré? Els reconeixen com a propis, com si que els reconeixerien en la forma Carreres o Ferrer?

Les errades en l'escriptura dels cognoms es fixen a la fi del segle passat, quan es regularitza la inscripció en els registres civils, ocupats pels funcionaris castellans o castellanitzats i

normalment analfabets en valencià. Seria, per tant, un greu error donar validesa a un procediment viciat des del principi, per la simple raó que ja està fet i que es considera inamovible.

La legislació espanyola ja preveia (art. 206, paràgraf primer, del Reglament del Registre Civil) la normalització dels cognoms. Ara, però, amb les modificacions de la Llei i del Reglament del Registre Civil és més senzill. Mirem-ho:

Art. 55 LRC (darrer apartat): L'encarregat del Registre, a petició de l'interessat o del seu representant legal, ha de procedir a regularitzar ortogràficament els cognoms quan la forma inscrita en el Registre no s'adeqüe a la gramatical i a la fonètica de la llengua espanyola corresponent.

Art.198 RRC: El mateix règim (o siga, la simple declaració davant l'encarregat del Registre) regeix per a la regularització ortogràfica dels cognoms per adequar-los a la gramàtica i la fonètica de la llengua espanyola corresponent. Quan no fos un fet notori, haurà d'acreditar-se pels mitjans oportuns que el cognom pertany a una llengua vernacle i la seua grafia exacta en aquest idioma.

Com hem dit per als noms, en un principi no hi ha d'haver cap problema, però si n'hi ha cal demanar informe a la Secció d'Onomàstica de la Direcció General de Política Lingüística.

4. Adaptació i traducció de cognoms d'altres llengües

Més amunt al·ludíem a l'art. 206, paràgraf primer, del Reglament del Registre Civil, com el text legal que permetia la regularització de cognoms segons la forma valenciana actual. Més encara: el text fa referència expressa a la possibilitat de "traducció o adaptació gràfica o fonètica a les llengües espanyoles", entre les quals, segons la terminologia constitucional espanyola, cal entendre el valencià. El paràgraf de l'article citat diu literalment:

Els canvis [de nom o cognoms] poden consistir en segregació de paraules, agregació, transposició o supressió de lletres o accents, supressió d'articles o partícules, traducció o adaptació gràfica o fonètica a les llengües espanyoles, i en substitució, anteposició o agregació d'altres noms o cognoms o part de cognoms o d'altres d'anàlegs, dins els límits legals.

És així que podem, si ho desitgem, adaptar-nos gràficament, fonèticament i fins i tot traduir-nos llinatges d'origen no valencià. Per a això, es requereix un expedient previ del jutge encarregat del Registre Civil.

5. Inserció de la i copulativa entre cognoms

En onomàstica valenciana, ha esdevingut tradició d'intercalar entre els dos cognoms una i copulativa, segons la fórmula Valor i Vives. Això, però, igual com passava amb els noms valencians, estava prohibit per la legislació espanyola. Després d'una sèrie de recursos contra el Ministeri de Justícia espanyol s'han aconseguit pronunciaments favorables a aquest ús des de la mateixa Direcció General dels Registres i del Notariat(Resolució de 20 d'octubre de 1987), del Tribunal Suprem(Sentència de 26 de gener de 1993) i del Tribunal Constitucional (Interlocutòria de 25 d'octubre de 1993). És, per tant, legalment possible de lligar els dos cognoms amb una i copulativa, i així ho podem exigir en qualsevol document que se'ns expedisca – document d'identitat, NIF, cartilla de la Seguretat Social, llibre de família, carnets, etc.

6. Els canvis de nom i cognom no causen problemes legals d'identitat

Hem de deixar ben clara una qüestió que atemoreix molta gent i que dificulta el procés de normalització lingüística en tot allò referent als noms i cognoms. Que ens valencianitzem el nom o que ens el canviem, o que regularitzem grafies dels cognoms, en la mesura que ho fem

d'acord amb el Registre Civil, no origina cap problema a l'hora del reconeixement de la identitat personal.

Per la mateixa raó, no pot afectar tampoc documents redactats amb anterioritat, siguen aquests públics (com escriptures públiques de propietats, comptes corrents o d'estalvi, cotitzacions a la Seguretat Social, etc.). Ni molt menys pot originar problemes de reconeixement de parentiu, encara que, quant a la forma, hàgem passat a tenir cognoms lleugerament diferents dels dels nostres parents: res de tot això no interfereix a l'hora de la successió – herència- o de donacions entre pares i fills.

Font :

ESTEVE, Alfons “ La difusió dels drets lingüístics al País Valencià”, comunicació presentada en les II Jornades sobre Normalització Lingüística, Universitat Jaume I, 27 d'abril de 2001.